

Aleg. 530

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego o wniosku pośła Paszkowskiego
w sprawie ułatwienia kredytu melioracyjnego.

Wysoki Sejmie!

Przepisy ustawy z dnia 6. lipca 1896 r. dz. u. p. Nr. 144, na które powołuje się wnioskodawca, orzekają w §. 1.:

„jeżeli co do pożyczek melioracyjnych, przeznaczonych na zaprowadzenie urządzeń nawadniających lub odwadniających, — zostaje zawarta taka umowa, że pożyczka spłacaną będzie rentami powrotnymi, — wierzytelność rentowa tego rodzaju używa stosownie do postanowień ustawy niniejszej, odnośnie do gruntu ulepszyć się mającego, pierwszeństwa przed wszystkimi innymi ciężarami hipotecznymi z wyjątkiem podatków rządowych i poborów publicznych“;

zaś w §. 3. „przedewszystkiem stwierdzić należy drogę administracyjną, pożyteczność zamierzonego dzieła melioracyjnego, wielkość kosztów, jakich wymaga jego wykonanie“..., w końcu zaś w §. 4. postanawia, „że władza polityczna ma prawo ściągnięcia datków i prawo kontroli robót, którą to ostatnią pracę może wykonywać także i przy pomocy krajowego biura melioracyjnego. Tak samo i rozporządzenie wykonawcze z dnia 20. kwietnia 1897 r. Dz. u. p. Nr. 111, rozszerza jeszcze bardziej zakres władzy politycznej, postanawiając do §. 3. ust. z dnia 6. lipca 1896 Dz. u. p. Nr. 144, w §. 5. że „winna właściwa władza administracyjna zbadać zamierzone dzieło z przybraniem biegłych, a to w razie potrzeby na miejscu i zarazem zarządzić w myśl szczegółowych postanowień następującego oddziału przyszły nadzór nad dziełem“.

To samo opieranie się o władze administracyjne, widzimy w przepisach o udzielaniu przez Bank krajowy pożyczek melioracyjnych w §. 7. pod lit. b) i c).

Nie potrzeba zatem dowodzić, że myślą przewodnią ustawy państwowej jest ułatwienie taniego kredytu, tym wszystkim właścicielom, których grunta już silnie są hipotecznie obciążone. Myśl ta zostaje silnie spaczoną nie tylko postanowieniem §. 5. ustawy z dnia 6. lipca 1896 Dz. u. p. Nr. 144, ale jeszcze silniej — zdaniem Komisji — postanowieniem §. 3. rzeczonej ustawy i rozporządzeniem wykonawczym z dnia 20. kwietnia 1897 r. Dz. u. p. Nr. 111, które wydanie opinii i wszystkie czynności kontrolne (ostatnie w braku organów technicznych krajowych) władzom administracyjnym porucza.

Jeżeli się zważy, że nasze władze polityczne nie posiadają żadnych sił faktycznych, któreby w tym wypadku miarodajne orzeczenie wydać mogły, jeżeli weźmiemy na uwagę, że wzywianie rzeczoznawców i cała droga urzędowa jest długą i strony nużącą, to przyznać musimy, że postanowienia te są dla stron nie tylko uciążliwe, ale wprost odstrasżające. Główny jednak nacisk kładzie wnioskodawca na to, że instytucje finansowe nie mając pewności, że roboty melioracyjne dobrze wykonane zostaną, i że uzyskana przez to nadwyżka wartości gruntu będzie się przynajmniej równać wysokości pożyczki melioracyjnej — niechętnie udzielają kredytu melioracyjnego.

W tym wypadku słuszność leży zupełnie po stronie wnioskodawcy, gdyż pomimo tego, że §. 10. instrukcji służbowej dla biura melioracyjnego opiewa, że pomoc udzielaną ma być poszczególnym właścicielom gruntów do projektowania, wyty-

czenia i kontroli robót melioracyjnych — to przecież z doświadczenia wiemy, że kontrola taka z braku sił technicznych wykonywana być nie może — a wiedzą o tem i instytucje finansowe i dlatego z udzielaniem kredytu melioracyjnego się nie spieszą. Zupełnie zatem usprawiedliwione są dwa pierwsze wnioski, w dosłownem brzmieniu.

Trzeci wniosek proponuje komisya gospodarstwa krajowego zmienić w ten sposób, by on przynajmniej pośrednio zmiany §. 3. ust. z dnia 6. lipca 1896 r. się domagał. Pośrednio dlatego, że domagać się będzie zmiany §. 4. ustawy z dnia 6. lipca 1896 r. w ten sposób, ażeby orzeczenie, przysługujące obecnie jedynie władzy administracyjnej odbywać się mogło w przyszłości przy pomocy krajowego biura melioracyjnego.

Na podstawie powyższych uwag komisya gosp. krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Ustęp pierwszy §. 10. instrukcyi służbowej dla biura melioracyjnego przy Wydziale krajowym z dnia 9. maja 1893 r., Nr. 67. Dz. u. przestaje obowiązywać w dotychczasowem brzmieniu i opiewać ma, jak następuje:

§. 10.

W miarę przyzwolonych przez Sejm funduszków, oraz sił dyspozycyjnych ekspozytur biura melioracyjnego udziela Wydział krajowy bezpłatnej pomocy technicznej poszczególnym właścicielom gruntów do projektowania, wytyczenia i kontroli robót melioracyjnych, oraz wszelkich czynności przewidzianych w §. 4. ustawy z d. 6. lipca 1896 r., Nr. 144. Dz. u. p. i §§. 8., 9. i 10. rozporządzenia wykonawczego z dnia 20. kwietnia 1897 r. Nr. 111. Dz. u. p.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu aby przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi projekt takiego pomnożenia sił krajowego biura melioracyjnego, aby bez nadmiernego obciążenia budżetu krajowego, siły te mogły czynić zadość istotnym potrzebom melioracyi rolnych.

III. Wzywa się c. k. Rząd, aby przedłożył do konstytucyjnego traktowania projekt zmiany §. 4. w drugim ustępie ustawy z d. 6. lipca 1896 Nr. 144 Dz. u. p. w tym kierunku, ażeby możność stwierdzenia pożyteczności przedsiębiorstwa melioracyjnego (§. 3. ust.) przysługiwała władzy administracyjnej przy pomocy krajowego biura melioracyjnego i zmiany §. 5. ustawy z dnia 6. lipca 1896 r. Nr. 144. Dz. u. p. w tym kierunku, aby egzekucya dla ściągnięcia renty melioracyjnej nie była ograniczoną tylko do ciała hipotecznego, na którym ta renta jest zabezpieczoną, lecz dopuszczalną była także i co do innego majątku dłużnika, który pożyczkę melioracyjną zaciągnął.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Skotyszewski.